



Briselē, 21.10.2015.
COM(2015) 601 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par valsts konkurētspējas valžu izveidošanu eurozonā

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par valsts konkurētspējas valžu izveidošanu eurozonā

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu saistībā ar 121. panta 2. punktu un 136. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

tā kā:

- 1) Savienībā ir jāuzlabo konkurētspējas attīstības koordinācija un uzraudzība, jo nesēnā krīze parādīja, ka dalībvalstis, kuru valūta ir euro, ("eurozonas dalībvalstis") var būt īpaši pakļautas iespējai, ka tajās izveidojas un pēkšņi ķēdes reakciju izraisa makroekonomikas nelīdzsvarotības, kas var radīt blakusietekmi citās eurozonas dalībvalstīs. Turklāt, tā kā nepastāv elastīgi nominālie valūtas maiņas kursi, reaģēšanai uz konkrētu valstu satricinājumiem ir vajadzīgi piemēroti korekciju mehānismi. Konkurētspējas dinamikai ir nozīme gan saistībā ar makroekonomikas nelīdzsvarotību (piemēram, tirdzniecības un tekošā konta deficītu, kumulētajām iekšējām un ārējām saistībām) akumulēšanos un novēršanu, gan efektīvu pielāgošanos asimetriskajiem satricinājumiem. Konkurētspējas vājināšanās turklāt var izraisīt izaugsmes potenciāla samazināšanos, tādējādi apgrūtinot lielu parādu atmaksāšanu. Konkurētspēju ietekmējošo politikas jomu koordinēšana palīdzētu nodrošināt, ka konkurētspējas attīstība notiek saderīgi ar mērķi panākt ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) netraucētu darbību. Kaut arī šis ieteikums ir adresēts eurozonas dalībvalstīm, arī pārējās dalībvalstis tiek mudinātas izveidot līdzīgas struktūras.
- 2) Satvaru ekonomikas politikas integrētai koordinēšanai un uzraudzībai nodrošina Eiropas pusgads, jo īpaši makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra, kas izveidota ar Regulu (ES) Nr. 1176/2011 un Regulu (ES) Nr. 1174/2011. Ņemot vērā nepieciešamību veicināt konkurētspējas jomā īstenojamo strukturālo reformu virzību, papildus minētajiem mehānismiem ir vajadzīga valstu spēcīgāka līdzdalība reformu programmās. Tālab šķiet pamatoti valstu līmenī vairojot neatkarīgu personu speciālās zināšanas par politiku un pastiprināt Savienības un eurozonas dalībvalstu politikas dialogu.
- 3) Par konkurētspējas jomas rezultātu un politikas fiksēšanu atbildīgu valsts konkurētspējas valžu izveidošanai vajadzētu sekmēt to, ka valstu līmenī tiek panākta aktīvāka līdzdalība nepieciešamajā politikā un reformās un uzlabojas zināšanu bāze, uz kuras balstās Savienības ekonomikas politikas koordinēšana konkurētspējas jomā. Šīm valdēm būtu jāizvērtē konkurētspējas attīstība un politika, bet, ņemot vērā valstu specifiku un iedibināto praksi, jāsniedz arī politikas atzinumi par reformu īstenošanu.

- 4) Konkurētspējas valžu darbības joma būtu jānosaka atbilstoši vispusīgai izpratnei par konkurētspējas jēdzienu. Šo valžu kompetencē būtu jāietilpst darba samaksas dinamikai, kā arī ar darba samaksu nesaistītiem faktoriem, ražīgumu ietekmējošajiem faktoriem un dinamiskiem parametriem saistībā ar ieguldījumiem, inovāciju un ekonomikas pievilcību uzņēmējiem.
- 5) Konkurētspējas valdēm būtu jānodrošina attiecīgā kapacitāte, kas ļautu sagatavot kvalitatīvu ekonomikas analīzi, kura būtu pamats šo valžu konsultanta lomai.
- 6) Konkurētspējas valdēm būtu jābūt neatkarīgām no ministrijām vai publiskajām iestādēm, kuras nodarbojas ar konkurētspējas jautājumiem. Konkurētspējas valdēm turklāt būtu jābūt objektīvām – tās nedrīkstētu paust vienīgi vai galvenokārt konkrētu ieinteresēto personu grupu viedokļus. Šo neatkarības un objektivitātes prasību mērķis ir nodrošināt, ka konkurētspējas valžu konsultanta loma pienācīgi izpaužas vispārējās interesēs formulētos ekspertu atzinumos.
- 7) Konkurētspējas valžu iezīmēm būtu jāatbilst Līguma 152. pantam, un tajās būtu jāņem vērā valsts prakse un sistēmas darba samaksas noteikšanas jomā. Saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 28. pantu valžu darbība nedrīkstētu ietekmēt darba ņēmēju un darba devēju vai attiecīgo organizāciju tiesības iesaistīties sarunās un attiecīgajos līmeņos slēgt koplīgumus vai arī kolektīvi rīkoties saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem un praksi.
- 8) Komisijai būtu jākoordinē konkurētspējas valžu darbības, tiecoties sasniegt visas eurozonas mērķus un ņemot vērā konkurētspējas valžu sistēmas ieguldījumu Savienības ekonomikas politikas koordinēšanā.
- 9) Konkurētspējas valdēm savas analīzes un atzinumi būtu jāapkopo un jāpublicē ikgadējā ziņojumā. Lai nodrošinātu, ka valžu darbā tiek ņemti vērā eurozonas un Savienības mērķi, šo ziņojumu sagatavošanā un faktu vākšanas misijās dalībvalstīs būtu jārīko valžu un Komisijas apspriešanās. Minētie ziņojumi tiks ņemti vērā Komisijas analīzē, ko tā veic saistībā ar Eiropas pusgadu un makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.
- 10) Lai atvieglotu koordināciju pārvalstiskā līmenī, katrā dalībvalstī būtu jābūt vienai vienīgai konkurētspējas valdei. Tomēr, lai spētu pienācīgi izpildīt savas darbības, konkurētspējas valdes varētu izmantot vairāku jau pastāvošu struktūru atbalstu, ja vien tās atbilst iepriekš izklāstītajiem kopējiem principiem.
- 11) Valstīm adresēto ieteikumu uzraudzībai un ar izpildi saistītajām darbībām būtu jāpaliek Savienības līmenī – Eiropas pusgada un Regulā (ES) Nr. 1176/2011 paredzētās makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

I. Mērķi un joma

1. Šā ieteikuma mērķis ir izveidot valsts konkurētspējas valdes, kuras sekotu līdzī konkurētspējas jomas rezultātiem un politikai, kas tādējādi palīdzētu sekmēt

ekonomikas pastāvīgu konvergenci un panākt valstu aktīvāku līdzdalību nepieciešamajās reformās.

2. Šis ieteikums ir adresēts eurozonas dalībvalstīm. Arī pārējās dalībvalstis tiek mudinātas izveidot līdzīgas struktūras.

II. Konkurētspējas valžu izveide

3. Katrā dalībvalstī būtu jābūt konkurētspējas valdei, kuras uzdevumi ir šādi:
 - a) sekot līdzi konkurētspējas attīstībai attiecīgajā dalībvalstī, ņemot vērā faktorus, kuri var īstermiņā ietekmēt preču un pakalpojumu cenas (tostarp darbaspēka izmaksas) un kvalitāti salīdzinājumā ar pasaules konkurentiem, kā arī tādus ilgtermiņa faktorus kā ražīgums un inovācijas kapacitāte, kuri ir nozīmīgi ne tikai tautsaimniecības salīdzinošajiem rezultātiem, bet arī tās izaugsmes potenciālam un spējai piesaistīt ieguldījumus, uzņēmumus un cilvēkresursus;
 - b) sniegt attiecīgu informāciju, dot ieguldījumu valsts līmeņa darba samaksas noteikšanas procesā;
 - c) sekot līdzi attiecīgās dalībvalsts politikai, kas saistīta ar konkurētspēju, tostarp dot ieguldījumu politikas *ex post* novērtēšanā; un
 - d) izvērtēt politikas problēmuzdevumus un sniegt politikas atzinumus konkurētspējas jomā. Konkurētspējas valžu atzinumos būtu jāņem vērā visas eurozonas un Savienības dimensija. Valdēm cita starpā būtu jāsniedz atzinumi par konkrētajai valstij adresēto Padomes ieteikumu īstenošanu Eiropas pusgada kontekstā.
4. Katrai dalībvalstij būtu jānorīko viena vienīga konkurētspējas valde, kas savukārt var izmantot dažādu jau pastāvošu struktūru atbalstu.
5. Konkurētspējas valdēm savas darbības būtu jāveic pastāvīgi. Savas analīzes un atzinumi tām būtu jāpublicē ikgadējā ziņojumā. Viedokļu koordinēšanas nolūkā tām būtu jāuztur kontakti ar Komisiju un pārējo dalībvalstu konkurētspējas valdēm.

III. Konkurētspējas valžu iezīmes

6. Konkurētspējas valdēm būtu jābūt strukturāli neatkarīgām vai funkcionāli autonomām no visām dalībvalsts publiskajām iestādēm, kuras nodarbojas ar konkurētspējas jautājumiem (tas ir, ministrijām, pārvaldes iestādēm, publiskajām struktūrām, publiskajām aģentūrām). To pamatā būtu jābūt valsts tiesību normām, kas nodrošina augstu funkcionālās autonomijas un pārskatatbildības pakāpi un kas tostarp nosaka:
 - (a) tiesisko regulējumu, kas balstās uz valsts normatīvajiem vai saistošiem administratīvajiem aktiem;

- (b) aizliegumu pieņemt norādījumus no publiskajām iestādēm, kuras nodarbojas ar konkurētspējas jautājumiem, un no visām citām publiskajām vai privātajām struktūrām;
 - (c) spēju laikus sniegt publiskus paziņojumus;
 - (d) locekļu nominēšanas procedūras, kas balstās uz to pieredzi un kompetenci;
 - (e) piešķirto pilnvaru īstenošanai atbilstīgus resursus un atbilstīgu piekļuvi informācijai.
7. Konkurētspējas valdēm būtu jāapspriežas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām (piemēram, valstu iesaistītajām personām vai to grupām, tostarp sociālajiem partneriem, kas regulāri iesaistās dalībvalstu ekonomikas un sociālajā dialogā), taču tās nedrīkstētu paust vienīgi vai galvenokārt konkrētas ieinteresēto personu grupas uzskatus un intereses.
 8. Konkurētspējas valdēm būtu jāspēj veikt augstas kvalitātes ekonomikas un statistikas analīzes, tostarp tādā līmenī, ko atzīst akadēmiskās aprindas.

IV. Saikne ar Eiropas pusgadu

9. Komisijai būtu jāsekmē koordinācija starp valstu konkurētspējas valdēm un jāapmainās ar viedokļiem ar tām, jo īpaši ar mērķi nodrošināt eurozonas un ES mērķu ievērošanu valžu darbā. Kontakti būtu jāparedz pirms valžu gada ziņojumu sagatavošanas un faktu vākšanas misiju laikā dalībvalstīs.
10. Valžu sniegtās neatkarīgās speciālās zināšanas, tostarp gada ziņojumus, ņem vērā dalībvalstu un Komisijas analīzē saistībā ar Eiropas pusgadu un makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru.

V. Pārskatatbildība un pārredzamība

11. Vispārīgais princips ir, ka valžu sagatavotās analīzes būtu jāpublisko.

VI. Nobeiguma noteikumi

12. Dalībvalstis ir aicinātas šajā ieteikumā izklāstītos principus īstenot līdz [ieteikuma pieņemšanas diena + 6 mēneši].
13. Komisija ir aicināta, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto attiecīgo informāciju, līdz [ieteikuma pieņemšanas diena + 12 mēneši] sagatavot progressa ziņojumu par šā ieteikuma īstenošanu un piemērotību, tostarp par to, vai šķiet nepieciešams pieņemt saistošus noteikumus.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*